

mýšlel ručení stavebníkovo rozšířiti na stavební podniky jiné než má na mysli odst. 2 Šu 46 zák. čl. XIX./1907, nelze z něho vyčísti. Tím, že se odvolává na tento druhý odstavec Šu 46, zachovává jej právně v platnosti. Pak ale změnu jeho materiálních předpisů by musil vysloviti *expressis verbis*, což nečiní. Slova: „...při stavebních podnicích jest stavebník na základě odst. 2. Šu 46 zodpovědným jen za...“ nepraví nic jiného nežli, že v případech Šu 46, odst. 2. stavebník ručí jen za příspěvky zde konkretisované. Třeba proto přisvědčiti stížnostem, že i za platnosti Šu 22 min. nař. č. 4790/1917 M. E. platí kvalifikace stavebních podniků tak, jak ji stanovil odst. 2. Šu 46 zák. čl. XIX. z r. 1907, a že tedy názor žalovaného úřadu, že v tomto směru byl § 46, odst. 2. změněn Šem 22 cit. nařízením, nemá opory v citovaných normách.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 1. září 1927, č. 18036/27.)

K Šu 1. odst. 1. n. z. — Předpis Šu 1. odst. 1. n. z. ze dne 15. května 1919, č. 268 Sb. z. a n., jehož působnost byla dnem 1. října 1919 rozšířena na území Slovenska vládním nařízením č. 516/1919, stanoví všeobecné zásady o nemocenské pojistné povinnosti a váže tuto povinnost na předpoklad, že osoby, o něž jde, vykonávají práce a služby na základě poměru pracovního, služebního neb učňovského. Pracovní a služební poměr není však v podstatě nic jiného, než poměr, jenž jest založen na služební smlouvě, t. j. úmluvě, již se zavazuje někdo konati jinému po nějakou dobu služby nebo práce. Nezbytným požadavkem takové smlouvy jest tedy vzájemný souhlas pozůstávající v tom, že jedna osoba — zaměstnanec — projevuje ochotu k určité práci a druhá osoba — zaměstnavatel — tuto pohotovost přijímá a jí disponuje, ať již souhlasný projev vůle se stal výslovně nebo mlčky činy konkludentními. Jest nesporno, že Dr. Csillagi byl v kritické době od 1. listopadu 1923 do srpna 1925 v advokátní kanceláři stěžovatelově zaměstnán jako advokátní kandidát s měsíčním platem 1700 Kč, a stížnost sama přiznává, že pro stěžovatele konal práce, na jejichž zdolání by si na místo něho byl musil zjednat jinou sílu. Uznal-li tedy žalovaný úřad, že mezi stěžovatelem a Drem Csillagim byl založen a trval po kritickou dobu služební poměr, jak shora byl definován, je tento závěr v souhlasu se spisy a jest naříkané rozhodnutí, když vyslovilo pojistnou povinnost zmíněného zaměstnance, ve shodě se zákonem, ježto povinné pojištění nastává *ex lege* vstupem do zaměstnání pojistně povinného (§ 1 cit. zákona a § 60 zákona čl. XIX. z roku 1907). Námitky stížnosti vyznívají v úvahu, že tu nejde o poměr služební, nýbrž o studium a doplnění theoretických vědomostí jako průpravy ke zkoušce advokátní a budoucímu povolání. Tu stačí podotknouti, jak již úřad správně učinil, že, jsou-li tu ostatní předpoklady služebního poměru, t. j. smluvní závazek jedné osoby konati osobě druhé po jistou dobu služby nebo práce, jsou pojištěním povinni i ti, kdož se pro to které zaměstnání teprve připravují nebo zaučují s úmyslem, aby jim práce ta byla normálním a stálým pramenem výživy (srovnej nález č. 2198 sbírky Bohuslavovy). Nezavazuje tudíž pracovní poměr pojistně povinný této jeho povahy okolnost, že Dr. Csillagi pracemi, jež dle vzájemné dohody konal stěžovateli za úplatu, se připravoval zároveň pro své budoucí povolání. Není pak předpisu, jenž by zaměstnance tohoto druhu z pojistné povinnosti vylučoval. Zákon o pojištění dělníků pro případ nemoci čís. 268/1919 má v Šu 2 a násl. speciální předpisy o výjimkách z pojistné povinnosti a nelze již proto použití analogie zákona o pensijním pojištění, již se stěžovatel dovolává.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 6. září 1927, č. 18645/27.)

K §§ 14 a 16 zák. čl. XIX z r. 1907. — Řízení. — Naříkané rozhodnutí založeno jest na předpisu Šu 14 zák. čl. XIX z r. 1907, jenž v odstavci prvním ukládá zaměstnavateli, aby vystoupení zaměstnanců,

pojistné povinnosti podrobených, ze zaměstnání oznámil okresní dělníky pojišťující pokladně do osmi dnů od výstupu ze zaměstnání, a v odstavci třetím stanoví následky spojené se zanedbáním této odhlašovací povinnosti. Z naříkaného rozhodnutí, jež převzalo důvody prvé stolice, jest patrné, že úřad stojí na právním stanovisku, že odhlašovací povinnosti dle cit. odst. 1., § 14 zák. čl. XIX/1907 jest vyhověno již tím, je-li odevzdána odhláška poštovní dopravě s určením pro pokladnu. Zda tento výklad řečené normy jest správný, nemůže Nejvyšší správní soud zkoumati, poněvadž v tom směru stížnost nemá konkretisované námitky, namítajíc jediné, že žalovaný úřad zamítl námitku stěžující si pokladny, že zaměstnavatel zmeškav lhůtu §u 14 cit. zákona jest povinen platiti příspěvky až do dojití odhlášky, použív neprávem svědeckých výpovědí, ač svědky dokazovati přihlášku neb odhlášku není přípustno vzhledem k ustanovení §u 16 cit. zákona. Tím brojí stížnost toliko proti způsobu, kterým úřad skutkově zjistil, že odhláška zaměstnavatelem byla stěžující si pokladně včas odeslána. Tu třeba poznamenati, že zásada volného hodnocení důkazů, jež řízení správní vůbec ovládá, má ten smysl, že přípustnost průvodních prostředků a průvodní moc jejich není zákonem samým závazně vymezena, nýbrž je ponecháno úřadu, aby sám uvážil, zda ten který průvodní prostředek jest přípustiti, a sám aby dle pravidel logicky ocenil průvodní moc jednotlivých připuštěných průvodů. Z této zásady není výjimky, ani pokud jde o úřední zjišťování fakta přihlášky neb odhlášky zaměstnanců pojistné povinnosti nemocenské podléhajících, zejména nemá stížností dovolaný § 16 zák. čl. XIX/1907 — ukládající pokladně vydati stranám potvrzení o došlé přihlášce a odhlášce — žádné ustanovení toho obsahu, jak stížnost tvrdí, že svědky dokazovati přihlášku neb odhlášku není přípustno. Je-li tomu tak, nelze shledati nesprávným, když úřad okolností, jež považoval pro spor za rozhodné, zjišťoval průvody jinými, zejména svědky, když listinný průvod v §u 16 nem. zák. uvedený, nebyl nebo nemohl býti produkován.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 13. září 1927, č. 18895/27.)

K §u 18 min. nař. č. 4790/1917. — Stížnost formuluje jediný stížný bod v tom smyslu, že se přičí formelnímu i hmotnému právu, odmítl-li úřad meritorní projednání petitu stěžovatelů, maje neprávem za to, že strana zmeškováši 8denní lhůtu k podání rozkladu proti předpisu příspěvků pojistných, stanovenou §em 18 min. nař. č. 4790/1917, jest vyloučena z použití opravného prostředku proti tomuto předpisu. Vzhledem k předpisu §u 18 zákona o správním soudě může Nejvyšší správní soud zkoumati zákonnost naříkaného rozhodnutí jen v mezích tohoto stížného bodu a musí se proto omeziti na otázku, zda jest správný žalovaným úřadem recipovaný výklad §u 18 min. nař. č. 4790/1917, že zmeškání lhůty k podání rozkladu proti předpisu příspěvků pojistných má za následek praeklusi strany s věcnými námitkami proti správnosti předpisu. Nejvyšší správní soud musil dáti žalovanému úřadu za pravdu. Ministerské nařízení č. 4790/1917 tím, že nemocenským pokladnám přiznalo právo, vydávati platební výměry, a tím, že stanovilo lhůty, v nichž těmto výměrům lze odporovati rozkladem k představenstvu pokladny a námitkami ke správním úřadům, udělilo výměrům těm právní účinnost. Právní moc, jež nastává tím, že ve stanovené lhůtě výměrům nebylo odporováno, má však za následek, že řádnou cestou instanční nelze se již domáhati zrušení nebo změny výměru takového, a to ani tenkrát, je-li nezákonný. Zda a pokud se lze snad prostředky mimořádnými (ospravedlňujícím řízením neb obnovou řízení) domoci nápravy, nelze v rámci tohoto sporu řešiti. Stížnost hledí dovoditi ze znění §u 18 min. nař. 4790/1917 „v zákonné lhůtě podaný rozklad má odkladný účinek na exekuci“, že zákonodárce chce stanovit rozdíly mezi námitkami podanými včas a mezi opožděně poda-